

Şenol SUNAT

Manisa Milletvekili

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Üyesi

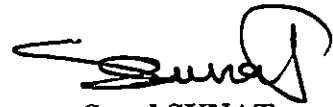
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye, zeytin ve zeytinyağı üretiminde dünyanın önde gelen ülkelerinden biri olmasına rağmen son yıllarda üretim, ihracat ve destekleme politikalarındaki yanlış uygulamalar nedeniyle sektörde ciddi bir kriz yaşanmaktadır.

Zeytin üretiminde ve ihracatında kayıp yaşanmakta bu durumda iklim koşullarından çok, hükümetin aldığı ihracat kısıtlamaları, fon ve kota uygulamaları etkili olmuştur.

Zeytin üreticisi artan girdi maliyetleri, yetersiz destekleme primleri ve istikrarsız piyasa koşulları nedeniyle ağır bir ekonomik baskı altındadır. 2025 yılı için dekar başına 244 lira olarak açıklanan destekleme ödemeleri, maliyetlerin çok gerisindedir ve üreticiyi korumaktan uzaktır. Ayrıca “torba yasa” düzenlemeleriyle zeytinlik sahaların madencilik ve enerji yatırımlarına açılması, zeytinliklerin geleceğini ciddi biçimde tehdit etmektedir.

Bu bağlamda, zeytin ve zeytinyağı sektöründe üretimden tüketime kadar yaşanan sorunların nedenlerinin araştırılması, üreticilerin korunmasına yönelik önlemlerin belirlenmesi, yanlış ihracat politikalarının sektöre etkilerinin incelenmesi ve sürdürülebilir bir tarım politikasının oluşturulması amacıyla Anayasa’nın 98’inci, TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Şenol SUNAT

Manisa Milletvekili

GEREKÇE

Zeytin ve zeytinyağı, Türkiye'nin hem tarımsal üretiminde hem de kültürel kimliğinde yüzyıllardır merkezi bir yer tutmaktadır. Ancak son yıllarda uygulanan yanlış tarım ve ihracat politikaları, destekleme sistemlerindeki belirsizlikler ve iklim krizinin ağır etkileri nedeniyle Türkiye zeytincilikte ciddi bir darboğaza sürüklenmiştir.

Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi'nin 2025-2026 sezonu tahminlerine göre zeytin üretimi bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 35 oranında azalarak 2 milyon 250 bin tona gerilemiştir. Bu düşüşün arkasında yalnızca iklim koşulları değil, planlama eksikliği, üreticiye zamanında ve yeterli desteğin verilmemesi, rekolte tespitlerindeki gecikmeler ve tarımsal girdi maliyetlerinin hızla artması da bulunmaktadır.

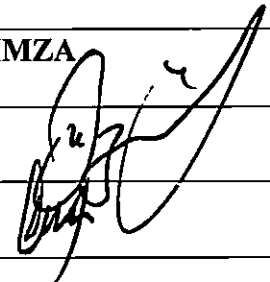
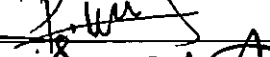
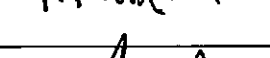
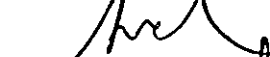
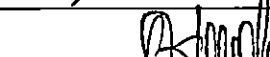
İhracat politikalarında izlenen tutarsızlıklar ise zeytinyağı sektörüne büyük darbe vurmuştur. 2021–2024 yılları arasında hükümet tarafından dört kez uygulanan ihracat yasakları, fon ve kota uygulamaları, sektörün uluslararası pazarlardaki güvenilirliğini sarsmıştır. 2023–2024 sezonunda 65 bin ton olan zeytinyağı ihracatı, 2024–2025 döneminde yüzde 24 düşüşle 49 bin tona gerilemiş, ihracat geliri de neredeyse yarı yarıya azalmıştır. Bu süreçte dünya piyasasında İspanya'daki kuraklık nedeniyle oluşan arz açığı Türkiye için büyük bir fırsat yaratmışken, yanlış politikalar bu fırsatın heba edilmesine yol açmıştır. Zeytinyağında fiyat rekabeti yapılamamış, pazarlar kaybedilmiş ve Türk zeytinyağının uluslararası itibarı zedelenmiştir.

Zeytin üreticisinin yaşadığı ekonomik zorluklar ise her geçen yıl ağırlaşmaktadır. Gübre, mazot, ilaç ve işçilik gibi temel girdilerde yaşanan yüksek artışlar üretim maliyetini katlamış, buna karşın destekleme ödemeleri üreticinin yükünü hafifletmekten çok uzak kalmıştır. 2025 yılı için açıklanan dekar başına 244 liralık destek, üretim maliyetlerinin çok gerisindedir. Zeytinyağında uygulanan prim desteği, 1998 yılında litre başına 40 sent iken bugün 3 sente kadar gerilemiştir. Bu durum, üreticinin zeytinciliğe olan güvenini zayıflatmış, birçok bölgede zeytinliklerin terk edilmesine veya alternatif ürünlere yönelişe neden olmuştur.

Bununla birlikte, Temmuz 2025'te yürürlüğe giren torba yasa ile zeytinlik sahaların madencilik ve enerji yatırımlarına açılması, zeytin ağaçlarının kesilmesi veya taşınmasını yasal hale getirmiştir. Bu düzenleme, zeytinliklerin varlığını tehdit eden en ciddi gelişmelerden biridir. İklim krizi nedeniyle zaten kuraklık, don ve dolu gibi afetlerle mücadele eden üretici, şimdi bir de yasal belirsizlik ve çevresel tehditlerle karşı karşıyadır. Bu kararlar, yalnızca tarımsal üretimi değil, Türkiye'nin doğal ekosistemini ve gelecek kuşaklara bırakılacak çevresel mirasını da tehlikeye atmaktadır.

Sektördeki bir diğer sorun ise iç tüketimdeki düşüştür. Halkın alım gücünün zayıflaması nedeniyle zeytinyağı tüketimi azalmış, bu durum piyasanın daralmasına yol açmıştır. Artan fiyatlar, tüketiciyi tağşişli ürünlere yöneltmiş, sahte zeytinyağı satışı yaygınlaşmıştır. Tarım Bakanlığı'nın denetim mekanizmaları yetersiz kalmış, taklit ve tağşiş listelerinde en çok ifşa edilen ürün grubu yine zeytinyağı olmuştur. Bu tablo hem tüketici sağlığı hem de sektörün itibarı açısından büyük bir tehdit oluşturmaktadır.

Tüm bu nedenlerle, zeytin ve zeytinyağı sektöründe yaşanan üretim düşüşlerinin, yanlış ihracat politikalarının, yetersiz destekleme mekanizmalarının ve çevresel tehditlerin bütün yönleriyle araştırılması, üreticinin korunması, sektörün yeniden güçlendirilmesi ve zeytinliklerin güvence altına alınması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kapsamlı bir araştırma yapılması zorunludur. Bu araştırma, yalnızca zeytin üreticisinin değil, ülke ekonomisinin ve Türkiye'nin tarımsal geleceğinin korunması açısından da hayati önemdedir.

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Yasin ÖZTÜRK	Denizli	
Tunali Yıldırım	Aksaray	
Hosmer Kurkumcu	İzmir	
Mehmet Ergün	Angla	M.E.G.
Selcan Taşcı	Tekirdağ	
B. Kocaman	Mersin	B.Kocaman
Selçuk TÜRKÖZLÜ	BURSA	
Fidhan 212	Görecikale	
Gher UAG	Çorlu	
Zükrü Arslan	ANKARA	
A. Eref Falcıoğlu	Ankara	A.Eref Falcıoğlu
A. Şefik ÇIKIR	Hatay	
Ömer Karakaya	Aydın	
M. Çiğdem Perice	İstanbul	M. Çiğdem Perice
Uğur BOYRAZ	ANTALYA	
Hakan Ferit Oğuz	Afyonkarahisar	
Juvar Aydın	Trabzon	
Heser Tolunay	Bursa	
Lit fullah Kaya	Yozgat	
Ayşe Çörler Top	Adana	A.Ç.